

Základní škola, Hradec Králové, Bezručova 1468

Preventivní program školy

2023-24

Datum: 15. 9. 2023

Vypracovala: Mgr. Jana Řečínská

Schválil: Mgr. František Obr

Obsah:

1. Úvod
2. Charakteristika školy
3. Východiska pro Preventivní program
4. Školní metodik prevence jako součást týmu
5. Cíle Preventivního programu
  5. 1. Dlouhodobé cíle
  5. 2. Krátkodobé cíle
6. Cílové skupiny PP
7. Realizace PP
  - 7.1. Analýza
  - 7.2. Aktivity organizované v rámci vyučování
  - 7.3. Aktivity organizované mimo vyučování (nespecifická všeobecná prevence)
  - 7.4. Spolupráce s rodiči
  - 7.5. Vzdělávání pedagogů
  7. 6. Metodické a učební materiály, další pomůcky
  7. 7. Tradice školy
  7. 8. Metody práce
  - 7.9. Další aktivity školy
  - 7.10. Řešení přestupků
8. Hodnocení aktivit a sledování jejich efektivity (evaluace)
9. Spolupráce s dalšími institucemi
10. Závěr

Příloha č. 1 Školní program proti šikanování

Příloha č. 2 Krizový plán školy

Příloha č. 3 Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Příloha č. 4 Kontakty (sociální síť)

1. Úvod

Nárůst rizikového chování se v populaci dětí školního věku stává celospolečenským problémem. Právě děti patří k nejohroženější skupině už proto, že se u nich závislost utváří mnohem rychleji než u dospělých. Proto je nezbytné začít s primární prevencí rizikových

projevů v chování dětí právě v době školní docházky.

Uvědomujeme si, že úkolem školy není pouze předat svým žákům potřebné vědomosti v oblasti jednotlivých jevů rizikového chování, ale hlavně je naučit zaujmout postoj v dané situaci, rozhodnout se správně, umět říct ne. Snažíme se u nich rozvíjet nejen sociální dovednosti, ale i ty další nezbytné pro běžný život. Vedeme žáky ke správnému, pozitivnímu sebehodnocení, ke schopnosti vyhledat účinnou pomoc v situaci, kdy si nevědí rady, a k hodnotnému využití volného času.

Dále jsme si vědomi, že v poslední době došlo k nárůstu psychických problémů žáků, i proto je naše škola zapojena do projektu „Podpora duševního zdraví žáků a pedagogů“ realizovaného Pedagogicko-psychologickou poradnou.

2. Charakteristika školy

ZŠ Bezručova byla dokončena a otevřena v roce 1973. Je to pavilónová stavba, která se nachází na sídlišti Labská kotlina II. nedaleko centra města. V létě 2011 byla provedena kompletní výměna oken, zateplení budovy s novou, příjemně barevnou fasádou. V posledních letech prošla velkou modernizací i uvnitř: výměna nábytku, přeměna šaten na šatní skříňky, rekonstrukce a modernizace učeben fyziky, chemie a přírodopisu, byla zřízena keramická dílna a upraveny venkovní prostory. Na podzim v roce 2010 byla dokončena úplná rekonstrukce školní kuchyňky a venkovního hřiště na tělesnou výchovu. V roce 2021 byla dokončena rekonstrukce některých odborných učeben a zajištěna stavbou výtahů bezbariérovost školy.

K základnímu vybavení patří školní družina, jídelna (s možností výběru ze dvou jídel), dvě tělocvičny a dílna. V nadstandardním vybavení slouží našim učitelům a žákům školní bufet, tři počítačové učebny, přírodovědné centrum a téměř ve všech klasických třídách interaktivní tabule. Jsme úplnou základní školou, vyučujeme podle ŠVP Otevřená škola. V letošním školním roce se budou žáci vzdělávat ve 27 třídách (ve všech ročnících po třech třídách).

3. Východiska pro Preventivní program

Preventivní program vychází z Metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, z vyhlášky MŠMT o poskytování poradenských služeb ve školských zařízeních a Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení.

Primární prevence rizikových projevů chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje na:

a) předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím projevům v chování žáků:

- agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií,
- násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie,
- homofobie
- záškoláctví
- závislostní chování, užívání všech návykových látek
- netolismus, gambling
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- spektrum poruch příjmu potravy
- negativní působení sekt a náboženských hnutí
- příslušnost k subkulturám
- rizikové sexuální chování
- sebepoškozování

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- domácího násilí, šikanování, násilného chování
- zanedbávání, zneužívání a týrání dětí, včetně komerčního zneužívání, ohrožování výchovy dítěte
- experimentování s návykovými látkami
- rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)
- psychických problémů a duševních poruch a nemocí

4. Školní metodik prevence jako součást týmu

Realizaci preventivního programu řídí školní poradenské pracoviště a podílejí se na ní všichni zaměstnanci školy. Práci školního poradenského pracoviště koordinuje ředitel školy, tvoří ho výchovný poradce, školní metodik prevence pro 1. stupeň, školní metodik prevence pro 2. stupeň, zástupci ředitele, speciální pedagog a školní psycholog.

Školní metodik prevence jmenovaný ředitelem školy po vypracování tohoto programu úzce spolupracuje s třídními učiteli a ostatními pedagogy. Koordinuje spolupráci s dalšími organizacemi. Koordinuje předávání informací o problematice sociálně patologických jevů ve škole, plánuje aktivity a hodnotí jejich realizaci.

Pracovníci školního poradenského pracoviště:

Ředitel školy: Mgr. František Obr

Výchovná poradkyně: Mgr. Miluše Kornfeldová

Školní metodik prevence pro 1. stupeň: Mgr. Jana Řečínská

Školní metodik prevence pro 2. stupeň: Mgr. Kateřina Flosová

Speciální pedagog: Mgr. Sylva Novotná

Zástupce ředitele pro 1. stupeň: Mgr. Romana Gondová

Zástupce ředitele pro 2. stupeň: Mgr. Tomáš Novák

Školní psycholog: Mgr. Petra Jendeková

Kontakty na jednotlivé pracovníky:

Ředitel:	Mgr. František Obr
Telefon:	495 537 736
E-mail:	obr@bezrucka.cz
Zástupkyně ředitele pro 1. stupeň:	Mgr. Romana Gondová
Telefon:	495 523 031/ 102
E-mail:	gondova@bezrucka.cz
Zástupce ředitele pro 2. stupeň:	Mgr. Tomáš Novák
Telefon:	495 523 031/133
E-mail:	novak@bezrucka.cz

Školní metodik prevence pro 1. stupeň:	Mgr. Jana Řečínská
Telefon:	495 523 031/115
E-mail:	recinska@bezrucka.cz
Konzultační hodiny:	Středa 10 – 10,45 h + dle dohody
Specializační studium:	Ano

Realizátor vzdělání:	Studium k výkonu specializovaných činností - prevence sociálně patologických jevů, akreditace č.j. MŠMT-27228/2015-1-776
Školní metodik prevence pro 2. stupeň:	Mgr. Kateřina Flosová
Telefon:	495 523 031/107
E-mail:	flosova@bezrucka.cz
Konzultační hodiny:	Čtvrtek 13,35-14,20 h + dle dohody
Specializační studium:	Ano
Realizátor vzdělání:	Specializační studium pro metodiky prevence, Semiramis o. s., akreditace č. j.: MŠMT 39523/2012-201-795

Výchovný poradce:	Mgr. Miluše Kornfeldová
Telefon:	495 523 031/ 108
E-mail:	kornfeldova@bezrucka.cz
Konzultační hodiny:	Pondělí 14 – 14,45 h + dle dohody
Specializační studium:	Ano
Realizátor vzdělání:	Univerzita Hradec Králové
Školní psycholog:	Mgr. Petra Jendeková
Telefon:	kontaktovat na emailu nebo na telefonu 778 542 622
E-mail:	jendekova@bezrucka.cz
Konzultační hodiny:	Pondělí 7 - 12 hodin Úterý 12 - 18 hodin dle objednání

5. Cíle primární prevence

Dlouhodobé cíle

- vychovávat žáky tak, abychom předcházeli nebo alespoň minimalizovali rizikové projevy chování
- společně působit na žáky, aby se nám podařilo vytvořit zdravé třídní kolektivy, se zdravou interakcí
- učit žáky schopnosti tolerovat odlišnosti
- vést žáky ke spolupráci a vhodné komunikaci s ostatními
- vytvářet podmínky pro dobré zvládnání zátěžových situací
- vést žáky ke schopnosti odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky
- vést žáky ke zdravému životnímu stylu a k odpovědnosti za své zdraví
- zlepšit well-being u žáků i pedagogů, zaměřit se na podporu jejich duševního zdraví

Krátkodobé cíle

- klást důraz na pravdivou informovanost žáků o škodlivých vlivech rizikového chování přiměřeně věku a na spolupráci a dobrou komunikaci s rodiči
- organizovat akce, které směřují k upevnění zdravého klimatu ve třídách (školy v přírodě, výlety, exkurze, divadelní a filmová představení, přednášky apod.)
- realizovat adaptační kurzy pro žáky 6. tříd
- zapojit všechny pedagogy do primární prevence, vzájemně si předávat zkušenosti, poskytovat poradenství pro třídní učitele
- dbát na větší propojenost 1. a 2. stupně školy (pořádání společných aktivit)
- zaměřit primární prevenci v oblasti vztahů a komunikace na 1. stupeň ZŠ
- pokračovat v práci se třídami především 2. stupně, spolupráce metodika prevence, školního psychologa a třídních učitelů
- zajistit vzdělávací přednášky pro pedagogický sbor a rodiče žáků
- pokračovat ve schůzkách školního parlamentu, zapojit další zvolené žáky 4. ročníku
- předávat si informace a konzultovat postupy v rámci školního poradenského pracoviště
- zapojit co nejvíce pedagogů do vzdělávání v projektu na podporu duševního zdraví
- stavět řešení problémů na dobré komunikaci s rodiči žáků a jejich informovanosti

6. Cílové skupiny

Preventivní program je zaměřen na tyto cílové skupiny:

- žáci I. stupně
- žáci II. stupně
- rodiče
- pedagogičtí pracovníci

7. Realizace Preventivního programu

7.1 Analýza

Základem úspěšnosti v prevenci je spolupráce všech pracovníků školy, svědomitá práce třídních učitelů, jejich mapování vztahů v třídních kolektivech, spolupráce všech vyučujících se školním metodikem prevence a s rodiči. Při mapování některých kolektivů a následném řešení problémů nám opět pomáhalo ŠPP Mozaika. Odborní pracovníci provedli sociometrické šetření. Tato metoda odhaluje vztahy mezi žáky a podle toho pracovala vždy dvojice odborníků se třídou (tzv. intervenční práce). Také třídní vyučující dostali návod, jak se třídou pracovat, na co se zaměřit, aby výsledkem byly zdravé kolektivy, ve kterých se dětem líbí.

Postavení svého dítěte v kolektivu mohli rodiče konzultovat podle zájmu s pracovníky Mozaiky.

Středisko výchovné péče Návrat jsme v minulém roce využili pro řešení individuálních problémů žáků (např. záškoláctví).

Na 2. stupni dále pokračovala pravidelná práce se třídami ve spolupráci školního metodika prevence pro 2. stupeň, školní psycholožky a třídních učitelů. Tento systém se nám velmi osvědčil, získali jsme ještě lepší přehled o vztazích v jednotlivých třídách a případných problémech a došlo k užší spolupráci s třídními učiteli, kteří si také tento systém velmi chválí. Z časových důvodů se v tomto roce zaměříme na mladší žáky 2. stupně (především 6. a 7. ročníky). Spolupráci v ostatních třídách budeme realizovat na základě požadavku třídního učitele.

Ve třídě 2. C proběhl program na podporu duševního zdraví žáků realizovaný metodičkou prevence z PPP za přítomnosti metodičky prevence pro 1. stupeň. Žáci se učili vzájemnému pochopení, důležitosti respektování pravidel, učili se pracovat s emocemi, seznámili se se základy psychohygieny. Program byl součástí zapojení školy do projektu na podporu duševního zdraví. Celý program hodnotíme jako přínosný.

Pokračovali jsme ve spolupráci s Městskou policií HK. V loňském roce se podle harmonogramu uskutečnily besedy pro všechny ročníky. Besedy svým obsahem odpovídají věku žáků a žáci i vyučující je hodnotí kladně. 4. a 5. třídy se také zúčastnily praktické výuky na dopravním hřišti.

Využili jsme v rámci prevence také nabídky přednášek a besed u Policie ČR, konkrétně ve 4., 5., 7. a 8. třídách. Tématem byl kyberprostor, návykové látky a sebeobrana.

Po celý školní rok pracovala ve škole také školní psycholožka Mgr. Petra Jendeková. Byla tu přítomna vždy v pondělí celé dopoledne a také úterní odpoledne a její vytíženost hovoří o tom, že je takovýto odborník na škole velmi potřebný. Byla k dispozici jak třídním učitelům, tak i žákům a jejich rodičům. S některými žáky nebo rodinami pracovala dlouhodobě.

Tradicí na naší škole je široká nabídka kroužků, takže žáci mohli smysluplně využívat volný čas po vyučování a rovněž využívání školního hřiště a stolů pro stolní tenis se již pro řadu žáků stalo příjemným zpestřováním dne. Zavedli jsme možnost trávení velké přestávky venku na školním hřišti i pro žáky 2. stupně.

Celkově řešil preventivní tým v průběhu školního roku samostatně nebo s pomocí odborníků násilné a agresivní chování, ubližování spolužákům a celkově nezdravé vztahy v kolektivu, šikanu, kyberšikanu, podezření na zanedbávání rodičovských povinností a skryté záškoláctví, záškoláctví, psychické problémy žáků, opakované porušování školního řádu, užití tabáku. S řešením a kázeňskými opatřeními byli vždy rodiče seznámeni.

7.2 Aktivity organizované v rámci vyučování

- seznamovat žáky se zdravým životním stylem již od prvního ročníku
- pokračovat průběžně v prevenci rizikového chování ve všech předmětech, zejména v prvouce, přírodovědě, občanské výchově, chemii, přírodopise, základech občanství
- konkrétní situace na škole řešit neprodleně ve spolupráci s třídním učitelem, výchovným poradcem a preventistou rizikového chování, případně s dalšími institucemi a zákonnými zástupci žáků.

7.3 Aktivity organizované mimo vyučování (nespecifická všeobecná prevence)

Jednorázové nebo pravidelné volnočasové aktivity zaměřené na smysluplné využívání volného času:

- školní hřiště je otevřeno od 1. dubna do 31. října pro děti a širší veřejnost každý den v týdnu odpoledne, v sobotu a v neděli celý den, také o vedlejších prázdninách, o hlavních prázdninách je hřiště přístupné kromě termínu čerpání dovolené
- zájmové kroužky pořádané školou (sportovní – florbal, volejbal, vaření, keramika, anglický jazyk)
- stolní tenis volně využitelný
- návštěvy divadelních představení
- další aktivity organizované školním parlamentem (např. gala den, ponožkový den, den bez batohů, den bláznivých účesů, sbírky apod.)

7.4 Spolupráce s rodiči

Informovanost rodičů zajišťujeme v rámci první třídní schůzky v září prostřednictvím třídních učitelů, na pravidelných schůzkách výboru KPZŠ s vedením školy, pomocí webové stránky, na dni otevřených dveří, pomocí informační nástěnky, v Bezručově zpravodaji, distribucí informačních materiálů a pomocí aplikace Bakaláři.

Náměty a připomínky pro práci školy předávají rodiče škole prostřednictvím třídních vyučujících a školské rady.

Škola nabízí:

- konzultace s vedením školy, výchovnou poradkyní a metodičkou školní prevence, speciální pedagožkou, třídními učiteli, školní psycholožkou
- pravidelné i individuální informační schůzky o prospěchu a chování
- besedy s odborníky na aktuální témata

7.5 Vzdělávání pedagogů

- další vzdělávání pedagogů v rámci DVPP
- školení a semináře se zaměřením na prevenci rizikového chování dle vlastního výběru
- proškolený pedagog seznámí s informacemi ostatní pedagogické pracovníky na provozních poradách
- informace školního metodika prevence na poradách pedagogů
- konzultace se školním psychologem
- konzultace s pracovníky speciálně-pedagogického centra nebo pedagogicko-psychologické poradny v některých případech

- zapojení pedagogové se účastní školení, kazuistických seminářů a metodických setkání v rámci projektu o duševním zdraví
- metodická setkání učitelů, předávání zkušeností

7.6 Metodické a učební materiály, další pomůcky

- školní knihovna a literatura (pro vyučující umístěná ve sborovně)
- v kabinetě výchovné poradkyně a metodika prevence
- letáčky
- webové stránky
- časopis Prevence

7.7 Tradice školy

- vánoční koncert pro rodiče
- vánoční besídky tříd
- otevírání Slabikáře
- olympijské hry pro 2. stupeň školy
- dětský den
- návštěva mateřské školy v prvních třídách
- výroba keramických předmětů pro zahradní slavnost
- zahradní slavnost – pro žáky, jejich rodiče a absolventy naší školy
- slavnostní rozloučení s „devátáky“
- adaptační kurzy 6. tříd

7.8 Metody práce

- pravdivé informace k danému tématu v hodinách (postup podle ŠVP)
- samostatné práce žáků: referáty, slohové práce, výtvarné práce, nástěnky, informace z tisku a televize, rozhovory
- besedy a diskuze s pozvanými odborníky
- sociální hry, trénink způsobu odmítání drog
- párová nebo skupinová práce ve třídách
- mimořádná péče je věnována dětem s vývojovými poruchami učení, o integrované žáky pečuje speciální pedagog
- pracovní bloky s metodičkou prevence a školní psycholožkou

- samostudium v žákovské knihovně
- dramatická výchova
- filmy (s akreditací MŠMT)
- besedy
- program na prvním stupni „Normální je nekouřit“
- program „Zdravá pětka“

V letošním roce bude školní metodička prevence pro 2. stupeň ve spolupráci se školní psychologkou opět postupně navštěvovat třídy převážně druhého stupně. Více se zaměří na mladší žáky (6. a 7. ročník). V ostatních ročnících bude spolupráce navázána na základě požadavku třídního učitele.

Každá hodina je zaměřena na jednotlivá témata dotýkající se projevů rizikového chování a jejich prevenci (problematiku návykových látek, vztahy v třídním kolektivu, vztahy s rodiči aj.). Je ale možné aktuálně změnit téma bloku podle situace ve třídě. Před blokem vždy dojde k předání aktuálních informací od třídního učitele. Pracuje se v klasických třídách, ale židle jsou uspořádány do tzv. terapeutického kolečka. K předávání informací jsou používány různé formy komunikace, interaktivní hry, psychohry, zážitkové techniky, práce se zážitkovými kartami, diskuse aj.

Jednotliví třídní vyučující navazují na tyto pracovní bloky a nadále pracují se třídou.

Budeme pokračovat ve spolupráci s městskou policií. Jedná se o besedy pro každou třídu zvlášť, podle harmonogramu projde každý žák od první do deváté třídy téměř všemi tématy, které policie nabízí. Pokračovat ve spolupráci budeme také s Policií ČR hlavně na téma kyberprostor, návykové látky a obrana před aktivním útočníkem.

Jsou stanoveny konzultační hodiny s pracovníky školního poradenského pracoviště, metodičkami prevence a výchovnou poradkyní, ale žáci mohou své problémy přijít řešit aktuálně kdykoliv.

V jedné 3. třídě bychom měli pokračovat s programem na podporu duševního zdraví v rámci zapojení školy do projektu.

Spolupráce s ŠPP Mozaika bude realizována ve třídách dle aktuální potřeby. Prozatím byla ve všech třídách ukončena. V některých třídách ale využívají třídní učitelé možnost konzultace.

Budeme pokračovat ve spolupráci s kinem Centrál. Objednáme preventivní film Anna is missing pro všechny 8. ročníky.

7.9 Další aktivity školy

- lyžařský výcvik 7. tříd – vede ke sžívání žáků v jiných seskupeních, než jsou klasické třídy (družstva na výuku, týmy na večerní program)
- školy v přírodě pro první stupeň
- účast na sportovních soutěžích
- recitační soutěže
- olympiády jednotlivých předmětů
- školní projekty
- návštěva Úřadu práce 9. tříd
- den otevřených dveří (s ukázkami výuky a činností v jednotlivých předmětech)
- školní výlety jednotlivých tříd
- vánoční a velikonoční tvoření za účasti rodičů
- ve školní družině: karneval, čarodějnický rej, halloweenský rej
- burza sportovních potřeb ve spolupráce s Klubem rodičů
- Bio Centrální – Festival Jeden svět a jiné
- Divadelní představení věnované tématu prevence

7.10 Řešení přestupků

Na začátku školního roku jsou žáci i rodiče seznámeni se školním řádem školy a s jednotným postupem při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a také s příslušnými opatřeními za porušení školního řádu.

8. Hodnocení aktivit a sledování jejich efektivity (evaluace)

- posuzovat průběžné plnění programu s vedením školy,
- zjišťovat průběžně úroveň vědomostí a postoje žáků prostřednictvím rozhovorů, diskuzí, anket, slohových prací, dotazníků, přímého pozorování
- hospitace ředitele a zástupců ředitele v hodinách vyučujících
- vzájemné hospitace vyučujících
- metodická setkávání, předávání zkušeností

9. Spolupráce s dalšími organizacemi

- Městská policie HK
- Policie ČR

- Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum
- Informační centrum Úřadu práce HK – volba povolání,
- ŠPP Mozaika
- SVP Návrat
- okresní metodik prevence (PPP)
- krajský metodik prevence (KÚ)
- MMHK – OSPOD
- Bio Centrální – preventivní filmy a festivaly, také ve spolupráci s Prostor Pro

10. Závěr

Prevenční se snažíme na naší škole provádět systematicky a každodenně, zdravý životní styl je přirozenou součástí života školy. Pedagogové se snaží odborně vzdělávat, získávat i praktické dovednosti, a hlavně jít svým jednáním příkladem. Také spolupráce s jinými školami a organizacemi a výměna zkušeností je důležitá pro úspěšnou realizaci prevence rizikového chování žáků.

Cílem plnění úkolů Preventivního programu školy je snížit rizikové chování žáků, vytvářet zdravé třídní kolektivy, ve kterých se budou žáci dobře cítit, a vyučujícím se bude dobře učit. Vybudovat u žáků schopnosti poznat své reálné možnosti a uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní orientaci. Vybudovat vědomí zodpovědnosti k vlastní osobě, ke svému životu a k celé společnosti.

Věříme, že i zapojením školy do programu na podporu duševního zdraví pedagogů a žáků se celkové klima školy může zlepšit a pedagogové mají možnost se v tomto směru nadále vzdělávat.

Příloha č. 1

Školní program proti šikanování

Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je **ublížit, ohrozit nebo zastrašovat** jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to **cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků**, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání.

Za šikanování se nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemá znaky šikanování. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opětovat, bránit se mu, zastavit ho.

Pocit bezpečí každého jedince a jeho začlenění do třídního kolektivu je základní podmínkou vytváření produktivního prostředí a dobrého sociálního klimatu třídy a školy. Naší povinností je předcházet všem náznakům násilí a šikanování. Šikanování v jakékoli formě a podobě nesmí být pracovníky školy akceptováno. Samotní pedagogičtí pracovníci nesmí svým jednáním s některými žáky a chováním vůči nim podněcovat zhoršování vztahů směřující k šikanování těchto žáků jejich spolužáky.

Projevy šikanování

Šikanování má ve svých projevech různou podobu. Mezi základní formy šikany patří:

- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí IT technologií)
- fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti)
- smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.)

Za určitých okolností může šikanování přerůst až do forem skupinové trestné činnosti a v některých opravdu závažných případech může nabýt i rysy organizovaného zločinu.

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Podstatnou vlastností šikany je skrytost. Ta je dána tím, že odhalení šikany brání z rozličných důvodů všichni účastníci vyšetřování včetně oběti. Z tohoto důvodu je důležité umět rozpoznat přímé a nepřímé signály šikany.

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpusobovací konflikty nejsou vzácností!)

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.

- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávisným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechut' jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno i pozorovat strach.
- Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad.
- Zmínky o možné sebevraždě.
- Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu nebo poškození osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčitě bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.
- Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

Vybrané části z metodického pokynu (Č. j. MŠMT-21149/2016)

- **Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky.** V souladu se školským zákonem jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

- **Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:**

- dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR.

- dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí.

- škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo.

- **Pedagogický pracovník**, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, **se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení**, případně nepřekažení trestného činu.

- Nejúčinnějším způsobem, jak ochránit děti před šikanou, je vytvoření **školního programu proti šikanování**. Ten si tvoří každá škola sama a zahrnuje v sobě metody řešení a další opatření zaměřená přímo na nápravu šikanování. Předpokladem jeho fungování je dobrá všeobecná prevence rizikového chování ve škole. Ředitel školy se musí orientovat v metodice, organizaci a právní problematice šikanování, dále by měla mít škola vyškoleného alespoň jednoho odborníka pro koordinaci a následně i pro řešení šikany (zpravidla školní metodik prevence).

- Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů a potlačení negativního vzorce chování **běžná, ale i mimořádná nápravná opatření:**

- napomenutí a důtka třídního učitele či ředitele školy,
- zohlednění v hodnocení chování, převedení do jiné třídy,
- individuální výchovný plán pro agresora apod.

- **V mimořádných případech lze užít další opatření:**

- škola doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně

doporučí realizovat dobrovolný pobyt žáka v diagnostickém ústavu.

- škola podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

• Doporučuje se dále **pracovat s agresorem, s obětí šikany i s celým třídním kolektivem**. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.

Škola a prevence šikanování

Základem prevence šikanování a násilí je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky a mezi žáky a učiteli. Škola usiluje o vytváření bezpečného prostředí a za tím účelem:

- podporuje solidaritu a toleranci,
- podporuje vědomí sounáležitosti
- posiluje a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- uplatňuje spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt
- rozvíjí jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

Pedagogičtí pracovníci vedou důsledně a systematicky žáky a studenty k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka. Všichni pedagogičtí pracovníci by měli vnímat vztahy mezi žáky a atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou a velmi důležitou součást své práce. Důležité aktivity školy nelze spojovat jen s určitým vyučovacím předmětem nebo skupinou předmětů. Vztahy a chování pedagogických i nepedagogických pracovníků vůči sobě a vůči žákům, ovlivňují chování žáků.

Ve školním řádu budou jasně stanovena pravidla chování včetně opatření za jejich porušení.

Prevence šikany v třídnických hodinách

Třídní učitelé sledují vztahy ve třídě, podílí se na rozvoji pozitivních vztahů mezi žáky a na zlepšení třídního klimatu. Žáci jsou poučeni o tom, co je a co není šikana, na koho se mají obrátit, mají-li na šikanu podezření – třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, vedení školy, školní psycholožka, dohledy).

Prevence šikany ve výuce

Téma prevence šikanování je zapracováno do jednotlivých předmětů (člověk a společnost, prvouka, přírodověda, občanská výchova a základy občanství, tělesná a výtvarná výchova). Učitelé se soustředí na rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky, pracují s dynamikou třídního kolektivu a spoluvytvářejí bezpečné prostředí školy.

Prevence šikany ve školních a mimoškolních programech mimo vyučování

Škola provádí prevenci o přestávkách a při všech činnostech organizovaných školou (exkurze, výlety, vycházky, kroužky, školní družina a další).

Žáci mají možnost využívat konzultace se školním metodikem prevence, výchovnou poradkyní, školní psycholožkou a pomocí e-mailových adres pracovníků školy.

Krizový plán při řešení šikanování - společný postup řešení při výskytu šikany ve škole

Proškolený pracovník, školní metodik prevence nebo výchovný poradce, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu.

Postup při odhalení šikany

- odhad závažnosti onemocnění skupiny:
  - a) **počáteční onemocnění** tj. první, druhý a třetí stupeň šikanování
  - b) **pokročilé onemocnění** tj. čtvrtý a pátý stupeň šikanování
- volba strategie vyšetřování podle závažnosti šikany

Strategie vyšetřování

Vyšetřování šikany je velmi citlivou záležitostí. Učitel by neměl podlehnout pocitu, že je "poslední spravedlivý", ani tomu, že se "zase tak moc nestalo".

- jednání s vedením a výchovným poradcem či metodikem prevence
- v případě nepřítomnosti řeší učitel, který šikanu zjistil

a) počáteční onemocnění (škola zvládne řešit sama)

1. Rozhovor s informátory a oběťmi
2. Nalezení vhodných svědků
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli konfrontace obětí a agresorů!!!)
4. Zajištění ochrany obětem

5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi. (Dokud neznáme vnější obraz šikanování a nemáme shromážděné důkazy, nemá smysl s agresory mluvit. Vše zapřou, zpochybní nebo vyvrátí. Navíc dostanou „echo“ a mohou se mstít „bonzákům“.)

6. Výchovná komise

7. Rozhovor s rodiči oběti a agresora

8. Práce s celou třídou

- všechny kroky jsou nezbytné, žádný nelze vynechat, pořadí je stálé, pouze čtvrtý krok lze podle potřeby měnit

Při této fázi řešení šikany dochází nejčastěji k těmto chybám:

- společně je vyšetřován agresor i oběť
- vyšetřování je prováděno ve skupině, ve třídě
- vyšetřování nemá promyšlenou taktiku a strategii, postupuje nahodile
- pedagogové nevědomky chrání agresora, nepřipouští, že on by mohl šikanovat
- výpovědi oběti jsou bezdůvodně zlehčovány ve snaze šikanu zakrýt
- pedagog se snaží „objektivně“ rozdělit vinu mezi agresora a oběť
- výpovědi zmanipulovaných svědků nejsou konfrontovány
- agresori jsou včas informováni, mají dost času na přípravu své výpovědi i ovlivnění svědků a často i oběti
- postup vyšetřujícího je natolik nevhodný, že oběť odmítne vypovídat
- vyšetřování je vedeno tak neobratně, že ostatní žáci odmítnou vypovídat, či vědomě lžou ze strachu, aby se nestali i oni obětí
- pozdní šetření - neřešená počáteční stadia,
- při zjištění je proces vyšetřování odložen na druhý a další den
- nespolupráce s rodiči
- „Zametání pod práh“ – u nás na škole šikana není
- neadekvátní tresty

Zmapování symptomů - nalezení odpovědí na tyto otázky:

1. Jde o šikanu?

2. Kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí?

3. Kdo je agresorem, popřípadě kolik je agresorů? Kdo z nich je iniciátor, kdo je aktivní účastník, kdo je agresorem?
  4. Co, kdy, kde a jak dělali agresori konkrétním obětem?
  5. K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
  6. Jak dlouho šikanování trvá?
  7. Motivace činu?
- výpovědi je nutné důkladně zapsat a následně vypracovat přehled se jmény iniciátorů, aktérů, agresorů a přesnými údaji kdy, kde, jak a co komu udělali

b) pokročilé onemocnění (situace, které škola nezvládne řešit sama):

První (alarmující) kroky pomoci

1. Zvládnutí vlastního šoku – odhad závažnosti a formy šikany
2. Bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí

Příprava podmínek pro vyšetřování

3. Zalarmování ostatních pedagogů včetně metodika prevence a výchovného poradce a informování vedení školy
4. Zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
5. Pokračující pomoc oběti (případně přivolání lékaře)
6. Oznámení na policii, paralelně navázání kontaktu se specialistou na šikanování, předání informace rodičům

Vyšetřování

7. Rozhovor s obětí a informátory
8. Nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
9. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
10. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora s obětí

V rámci první pomoci je nutné při pokročilé šikaně spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Spolupráce s rodiči

Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

Seznam internetových zdrojů pro rodiče

1. www.minimalizacesikany.cz
2. www.sikana.org
3. www.proti-sikane.saferinternet.cz
4. www.linkabezpeci.cz
5. www.sikana.cz

Příloha č. 2

Krizový plán školy

KRIZOVÝ PLÁN – BEZPROSTŘEDNÍ OHROŽENÍ ŽIVOTA

1. Poskytnout první pomoc
2. Zavolat záchrannou službu: 155
3. Informovat vedení školy
4. Informovat zákonné zástupce

KRIZOVÝ PLÁN PŘI ZJIŠTĚNÍ ŠIKANY VE ŠKOLE

Postup je podrobně uveden v příloze Preventivního programu školy „Školní program proti šikanování“

KRIZOVÝ PLÁN – UČITEL JE SVĚDKEM BRUTÁLNÍHO NÁSILÍ

Postup je podrobně uveden v příloze Preventivního programu školy „Školní program proti šikanování“

KRIZOVÝ PLÁN PŘI ZADRŽENÍ NELEGÁLNÍ NÁVYKOVÉ LÁTKY U ŽÁKA

1. přítomný pedagog zabaví nelegální návykovou látku – látku netestuje
2. přítomný pedagog ihned informuje tyto osoby:
ředitele školy: František Obr

metodik prevence: Kateřina Flosová nebo Jana Řečínská
3. přítomný pedagog odvede žáka do sborovny – se žákem zůstane do příchodu zástupce nebo metodika
4. přítomný pedagog – nalezenou látku uloží do obálky a předá zástupci ředitele nebo metodikovi prevence
5. metodik prevence a zástupce uskuteční rozhovor se žákem
6. při intoxikaci žáka kontaktovat službu první pomoci č. 155, předat látku lékaři, informovat rodiče, poskytnout rodičům informace o možnostech odborné pomoci
7. ředitel školy informuje Policii ČR
8. metodik prevence provede písemný záznam
9. metodik prevence založí záznam do své agendy
10. třídní učitel navrhne kázeňské opatření

KRIZOVÝ PLÁN PŘI PODEZŘENÍ, ŽE NĚKTERÝ ŽÁK MÁ NELEGÁLNÍ NÁVYKOVOU LÁTKU U SEBE

1. vedení školy vyrozumí Policii ČR
2. zkonzultují další postup
3. informují zákonného zástupce žáka
4. žáka pod dohledem izolovat od ostatních do příjezdu Policie ČR
5. neprovádět osobní prohlídku ani věci žáka

KRIZOVÝ PLÁN PŘI ŘEŠENÍ NÁLEZU NELEGÁLNÍ NÁVYKOVÉ LÁTKY VE ŠKOLE

1. látku netestovat
2. pracovník školy uvědomí vedení školy a metodika prevence, ten provede zápis
3. vedení školy vyrozumí Policii ČR, ta provede zajištění látky a identifikaci
4. v případě časové překážky na straně Policie: pracovník školy a zástupce vedení školy v rukavicích vloží látku do obálky, zapíše datum, čas a místo nálezu, obálku přelepí, přelep orazítkují, podepíše a uloží do trezoru školy

KRIZOVÝ PLÁN PŘI KONZUMACI ALKOHOLU VE ŠKOLE

1. přítomný pedagog zabaví alkohol – zabrání v další konzumaci
2. přítomný pedagog ihned informuje tyto osoby:
ředitele školy: František Obr
metodik prevence: Kateřina Flosová nebo Jana Řečínská
3. přítomný pedagog odvede žáka do sborovny – se žákem zůstat do příchodu ředitele nebo metodika prevence
4. **v případě ohrožení života žáka pod vlivem alkoholu**
  - a. **přítomný pedagog zajistí nezbytnou péči**
  - b. **metodik prevence (ředitel školy) zavolá lékařskou službu první pomoci**
5. pokud akutní nebezpečí nehrozí - metodik prevence nebo zástupce uskuteční rozhovor se – okolnosti konzumace alkoholu (kdo – kdy – kde – proč aj. – podpisy žáka a přítomných pedagogů)
6. metodik (zástupce ředitele) vyrozumí ihned zákonného zástupce v případě, že žák není schopen ve výuce pokračovat – vyzve jej, aby si žáka vyzvedl
7. pokud není zákonný zástupce dostupný – vyrozumí OSPOD a vyčká jeho pokynů
8. metodik prevence (zástupce školy) ohlásí skutečnost zákonnému zástupci, i když je žák schopen výuky
9. třídní učitel navrhne kázeňské opatření
10. metodik prevence v případě opakování situace oznámí skutečnost na OSPOD
11. v případě zájmu žáka nebo zákonných zástupců poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci

KRIZOVÝ PLÁN PŘI ŘEŠENÍ NÁLEZU ALKOHOLU VE ŠKOLE

1. příslušný pedagog (pracovník školy) tekutinu nepodrobuje žádnému testu
2. příslušný pedagog informuje metodika prevence – Kateřina Flosová nebo Jana Řečínská a ředitele školy – František Obr
3. metodik tekutinu uloží u vedení školy
4. metodik provede záznam o události

KRIZOVÝ PLÁN PŘI ZADRŽENÍ ALKOHOLU U NĚKTERÉHO ŽÁKA

1. tekutinu nepodrobovat žádnému testu
2. o nálezů uvědomit metodika prevence a ředitele školy
3. metodik sepíše a uloží záznam (v přítomnosti zástupce školy) – jméno žáka, datum, místo a čas nálezů, podpisy pedagogů
4. metodik vyrozumí zákonného zástupce žáka
5. metodik v případě opakování nálezů u stejného žáka vyrozumí OSPOD

KRIZOVÝ PLÁN PŘI ŘEŠENÍ KRÁDEŽÍ

1. pedagog sepíše záznam výpovědi poškozeného (později předá ŠMP)
2. nahlásí metodikovi prevence a vedení školy
3. zjistit pečlivě příčiny
4. preferovat nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem (zloděj vrátí věc poškozenému, omluví se, nabídne nějakou kompenzaci za své chování)
5. nahlásit rodičům poškozeného ihned
6. nahlásit rodičům zloděje po zjištění příčin (měli by je rodiče vědět)
7. o krádeži a šetření provést záznam (kdo – kdy – kde – jak – proč ...)

Kdy hlásit Policii ČR:

- škoda je většího rozsahu (oznámit podezření na spáchání přestupku proti majetku)
- škoda není nepatrná a nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy
- když o to žádá zákonný zástupce poškozeného

Kdy hlásit OSPOD:

- jedná-li se o opakované jednání a kázeňská a další opatření zvolená školou neměla žádný účinek

KRIZOVÝ PLÁN PŘI ŘEŠENÍ VANDALISMU

1. o vzniklé škodě vyhotovit záznam: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím ...
2. vymáhat náhradu úmyslně způsobené škody na zákonném zástupci žáka, když škola viníka zná
3. v případě, kdy se rodiče žáka a škola nedohodnou o náhradě škody, škola může náhradu vymáhat soudní cestou
4. u škod, které může opravit žák sám, preferovat tento způsob
5. snažit se zjistit příčinu jednání a s ní následně pracovat

Kdy hlásit rodičům

- je-li škoda malá, žák poškodil věc úmyslně a nejeví snahu o nápravu
- v případě škod na majetku někoho třetího (spolužák, cizí osoba na exkurzi aj.)

Kdy hlásit Policii ČR

- škoda je většího rozsahu (oznámit podezření na spáchání přestupku proti majetku)
- škoda není nepatrná a nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy
- když o to žádá zákonný zástupce poškozeného

Kdy hlásit OSPOD

- jedná-li se o opakované jednání a výchovné a další opatření zvolená školou neměla žádný účinek

KRIZOVÝ PLÁN PŘI ŘEŠENÍ KONZUMACE TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ A VÝROBKŮ OBSAHUJÍCÍCH NIKOTIN VE ŠKOLE (ŠKOLNÍ AKCI)

1. tabákový výrobek či výrobek obsahující nikotin žákovi odebrat, zabránit mu v další konzumaci
2. příslušný pedagog sepíše o události záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud nebo od koho má tabákový či nikotinový výrobek), později předá metodičce prevence
3. třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka
4. třídní učitel vyvodí výchovná opatření podle školního řádu
5. při opakované konzumaci vyrozumí metodička OSPOD

KRIZOVÝ PLÁN PŘI ŘEŠENÍ NEOMLUVENÉ ABSENCE

Absence do 10 neomluvených hodin

1. třídní učitel pozve písemně nebo telefonicky zákonného zástupce žáka
2. je projednán důvod nepřítomnosti žáka
3. je domluven následný způsob omlouvání absence
4. rodič je informován o případných následcích narůstající neomluvené absence
5. třídní učitel provede zápis, kde je uveden dohodnutý způsob nápravy
6. s podpisem rodiče předá výchovnému poradci

Absence do 25 neomluvených hodin

1. ředitel školy svolá výchovnou komisi ve složení: ředitel školy, třídní učitel, výchovný poradce a školní metodik prevence, zástupce OSPOD (dobrovolně), zákonný zástupce žáka (je písemně pozván)
2. výchovný poradce provede zápis, který obsahuje závěry a navrhovaná opatření

3. žák je potrestán podle běžných kázeňských opatření školy

Absence nad 25 neomluvených hodin

Ředitel školy odešle oznámení o zanedbání školní docházky OSPOD a oddělení přestupků příslušného magistrátu města s příloženou dokumentací. Příslušní kurátoři nebo jejich referenti řeší záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou.

V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci postiženi pro přestupek, nebo je-li neomluvená absence příliš vysoká (nad 100 hodin) následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR.

KRIZOVÝ PLÁN PŘI ŘEŠENÍ OSTATNÍCH SITUACÍ

V dalších možných rizikových projevech v chování žáků se budeme řídit dle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28) a jeho přílohách.

KRIZOVÝ PLÁN při agresivním/nevhodném chování žáka, kdy TU (vychovatel) nemůže situaci zvládnout sám

1. Posouzení situace podle stanovených kritérií
  - a. Vzдор při práci
  - b. Nadávky, fyzické ataky ostatních žáků (zaměstnanců)
  - c. Útěk nebo pokus o útěk
  - d. Další afektivní jednání
2. Přivolání pomoci
  - Přivolání další dospělé osoby buď telefonicky nebo za pomoci ostatních žáků – specifikovat kdo, kam a proč má přijít
3. Přesun ostatních žáků
  - Ostatní žáci se přesunují ze třídy, místnosti družiny, hřiště apod. z dosahu žáka
4. TU (vychovatel) zklidňuje žáka
  - Použije tzv. „bezpečné místo“, na žáka nesahá, neobjímá ho, nedrží, klidně na něj mluví
  - V případě ohrožení zdraví žáka nebo pedagoga, telefonicky kontaktuje lékařskou pomoc
5. TU (vychovatel) informuje tyto osoby
  - TU, vedení školy, ŠMP, VP

6. Vedení školy po zvážení míry závažnosti kontaktuje PČR
7. Podle vyhodnocení situace jsou informováni rodiče žáka a v případě potřeby odvádí žáka domů.
8. TU/ŠMP/VP (vychovatel) nebo vedení školy provede podle potřeby rozhovor se žákem, případně s ostatními spolužáky, kteří byli přítomni.
9. Návrat ostatních žáků do třídy, družiny, hřiště.
10. TU, vychovatel, ŠMP nebo VP (kdo byl přítomen) sepíše záznam o agresivním jednání.
11. Dle vyhodnocení a vážnosti situace informuje ŘŠ stručně o jejím průběhu a řešení rodiče žáků, kteří byli pasivně incidentu přítomni (v rámci pravidel GDPR!)
12. Škola kontaktuje OSPOD
13. Jsou vyvozeny sankce podle školního řádu

Příloha č. 3

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory a jejím předpokladem jsou dostatečně rozvinuté intelektové schopnosti. Jejich plné využití může být však z různých důvodů blokováno. Může jít o tzv. relativní školní neúspěšnost, kdy z mimointelektových důvodů má žák špatný prospěch. Nižší výkon žáka může být způsoben např. nízkou sebedůvěrou, špatným sebehodnocením, nedostatečnou motivací, negativním postojem ke škole a emočními či zdravotními problémy.

Postup školy při vytváření podmínek ke zlepšení prospěchu žáků

1. Vyučující povinného předmětu, který zjistí nápadné zhoršení prospěchu u žáka, informuje o této skutečnosti třídního učitele žáka, společně se snaží zjistit příčinu zhoršení prospěchu a domluví se, zda vyvolají jednání se zákonným zástupcem žáka o neprospěchu žáka. Toto

- jednání vyvolají vždy, je-li žák na konci 1. nebo 3. čtvrtletí hodnocen klasifikačním stupněm 4-5, 5.
2. Vyučující hlavních předmětů doporučí žákovi další postup vedoucí ke zlepšení prospěchu
  3. Vyučující učitel daného předmětu a třídní učitel žáka zvolí společný postup pro řešení daného případu, stanoví termín pro projednání se zákonným zástupcem žáka a třídní učitel pozve prokazatelným způsobem zákonného zástupce žáka na jednání (např. zápisem do žákovské knížky žáka).
  4. Jednání o neprospěchu žáka se vždy zúčastní vyučující daného předmětu (při neprospěchu z více předmětů je možno více vyučujících), třídní učitel žáka a zákonný zástupce žáka spolu se žákem samotným. V případě potřeby pozve třídní učitel k jednání některého z pracovníků školního poradenského pracoviště.
  5. O průběhu a závěrech jednání včetně doporučujících postupů vedoucích ke zlepšení prospěchu žáka provede třídní učitel zápis, který zúčastněné osoby podepíší. Případná neúčast nebo odmítnutí podpisu či převzetí zápisu zákonným zástupcem žáka se do zápisu z jednání zaznamená.
  6. Zákonný zástupce žáka bude na jednání informován, že pokud nedojde ke zlepšení prospěchu žáka v daném vyučovacím předmětu, bude žák hodnocen v příslušném pololetí nedostatečnou. Tato informace bude vždy obsažena v zápisu z jednání.
  7. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu. Třídní učitel založí kopii zápisu do katalogového listu žáka. Originál zápisu předá výchovnému poradci školy k evidenci.

Pokud se v průběhu jednání zjistí, že na straně žáka nebo zákonných zástupců jsou překážky, které vedou k tomu, že problém nemohou bez další pomoci překonat, může jim škola doporučit setkání se školní psycholožkou nebo vyšetření v pedagogicko – psychologické poradně.

Příloha č. 4
Kontakty (sociální síť)

Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče Návrat
Říčařova 277
503 01 Hradec Králové
tel.: 495 211 809
momentálně na adrese: Nerudova 104/63, tel.: 739 401 363

Pedagogicko – psychologická poradna
Na Okrouhlíku 1371
Hradec Králové
tel.: 495 265 423
Mgr. Jitka Musilová (okresní metodik prevence)

Speciálně-pedagogické centrum
Hradecká 1231
Hradec Králové
tel.: 495 514 681

Školské poradenské pracoviště Mozaika
Lužická 1208
500 03 Hradec Králové
Mgr. Jana Macková
tel.: 495 407 156

Mgr. Jana Hrnčířová (krajský školský koordinátor prevence)
KÚ Královéhradeckého kraje
Pivovarské náměstí 1245
500 03 Hradec Králové
tel.: 495 817 278

Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje
Preventivně informační skupina
tel.: 974 526 207
Mrštíkova 541
500 09 Hradec Králové

Městská policie, Hradec Králové
Sídlo:
Městská policie Hradec Králové
Dlouhá 211
500 03 Hradec Králové
oddělení prevence kriminality: 495 707 935, 927, 922
tísňové volání: 156

Laxus, o.s.
Hořická 974/19
500 02 Hradec Králové
Mgr. Irena Šritrová
tel.: 777 033 618

Centrum primární prevence Semiramis z.ú.
Ptácká 162
293 01 Mladá Boleslav
tel.: 420 326 396 754

PROSTOR PRO, o.s.
Čajkovského 1861
500 09 Hradec Králové
tel.: 734 574 711

Občanské sdružení Salinger
Gočárova Třída 760
200 02 Hradec Králové
tel.: 495 267 249

Občanské sdružení Divadelta
tel.: 420 776 878 550

Dětské krizové centrum NOMIA
Eduarda Beneše 575
500 12 Hradec Králové
Tel.: 495 262 214

Český červený kříž
Mostecká 290
500 03 Hradec Králové
Tel.: 495 516 137

Telefonická a krizová pomoc:
Sdružení Linka bezpečí
Pomoc online: 116 111
Rodičovská linka: 840 111 234
Linka vzkaz domů: 800 111 113
Bílý kruh bezpečí
Pomoc obětem kriminality: 257 317 110
Pomoc obětem domácího násilí: 251 511 313